

Finanční pomoc, pobytové a azylové řízení

Občané Ukrajiny, kteří v důsledku konfliktu ve své zemi přicestovali do České republiky (dále „ČR“), mají v České republice právo žádat o dávky pomoci v hmotné nouzi dle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (tj. o příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení a mimořádnou okamžitou pomoc), a to za předpokladu, že požádají Ministerstvo vnitra ČR (konkrétně jeho pracoviště Odboru azylové a migrační politiky) o speciální druh dlouhodobého víza, tj. víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území ČR ve smyslu § 33 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V návaznosti na uvedené vízum je pak také možné vyřídit si povolení k zaměstnání na Úřadu práce. Okamžikem udělení tohoto víza se osoba, jíž bylo vízum uděleno, stává účastníkem veřejného zdravotního pojištění s přístupem ke zdravotní péči v plném rozsahu s tím, že pojistné za ni odvádí stát (ČR).

Bez vyřízení uvedeného víza mohou občané Ukrajiny pobývat na území ČR v rámci bezvízového styku, ovšem nebudou účastníkem veřejného zdravotního pojištění s přístupem ke zdravotní péči v plném rozsahu (pokud nemají vlastní komerční pojištění). Bez uvedeného speciálního víza vydaného za účelem strpění pobytu na území ČR jim bude možné přiznat jen dávku mimořádné okamžité pomoci, tzv. na vážnou újmu na zdraví podle § 2 odst. 3 a v souladu s § 5 odst. 4 zákona č. 111/2006 Sb., kdy výše mimořádné okamžité pomoci se v tomto případě posuzuje u každé osoby zvlášť k doplnění příjmu do výše existenčního minima a u nezaopatřeného dítěte do výše jeho životního minima stanoveného v souladu s § 2 a § 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů.

Informace Ministerstva vnitra k náležitostem pobytových a azylových řízení jsou uvedeny i v letáčích připojených jako přílohy k tomuto e-mailu.

Z hlediska pobytových oprávnění nyní pro občany Ukrajiny platí:

a) pokud těmto občanům končí v nejbližší době platnost uděleného pobytového oprávnění, mohou setrvat na území ČR a postupovat podle informací, které budou postupně zveřejňovány na shora uvedené stránce,

b) pokud chtějí opustit území Ukrajiny a mají platný cestovní pas s biometrickými údaji, mohou vstoupit na území ČR v rámci bezvízového styku a veškeré úkony pobytového nebo azylového řízení absolvují na území ČR.

Občané Ukrajiny, kteří opustili její území, mohou na území ČR přicházet:

a) za blízkým příbuzným, který již na území ČR pobývá na základě platného pobytového statusu (a bude řešeno většinou tzv. sloučení rodiny),

b) nově samostatně nebo s příbuznými (rodinou),

c) jako nezletilý cizinec bez doprovodu,

d) v rámci oficiálních humanitárních programů (většinou se jedná o programy zdravotnické – zajištění neodkladné péče), až tyto budou spuštěny.

Nově příchozí občané Ukrajiny se po zahájení pobytového nebo azylového řízení mohou obrátit také na příslušnou pobočku Úřadu práce za účelem povolení výkonu výdělečné činnosti a taktéž za účelem možnosti čerpat podporu ze systému hmotné nouze. Více v připojené tiskové zprávě MPSV (včetně informace v ukrajinském jazyku).

Pro případ, že přicestuje rodina, jejíž poměry jsou upraveny pravomocným rozhodnutím soudu na Ukrajině nebo bude nutno poměry upravit na území ČR, řídí se otázka uznávání a výkonu rozhodnutí, případně otázka jurisdikce a použitelného práva platnou dvoustrannou smlouvou mezi ČR a UA č. 123/2002 Sb. m. s., o právní pomoci v občanských věcech, dostupné např. z linku: <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2002-123>.

Další informace jsou dostupné v českém i ukrajinském jazyce na webových stránkách ministerstev:

Ministerstva práce a sociálních věcí

<https://www.mpsv.cz/web/cz/pomoc-ukrajine>

Ministerstva vnitra

<https://www.mvcr.cz/clanek/informace-pro-obcany-ukrajiny.aspx>.

Ministerstvo zahraničních věcí

Naši Ukrajinci – webový rozcestník pomoci (nasiukrajinci.cz), případně ze strany krizových štábů nebo jiných příslušných útvarů na úrovni ústředních orgánů státu.